

GAZETA MUZEALNA

nr 79/styczeń 2010 r.,
str. I-III

MIESIĘCZNIK MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH

Kolekcja Erazma Barącza

3 grudnia 2009 r., w przeddzień górniczej Barbórki, została otwarta w Zamku Żupnym wystawa „Erazm Barącz - górnik i kolekcjoner dzieł sztuki” przygotowana przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka we współpracy z Muzeum Narodowym w Krakowie. Prezentowane są na niej wybrane obiekty z kolekcji Erazma Barącza, obecnie będącej własnością Muzeum Narodowego w Krakowie.

Na wernisaż przybyli licznie goście, wśród których można było zauważyć m. in.: przedstawicieli władz Urzędu Miasta i Gminy Wieliczka,

Starostwa Powiatowego, Dyrekcji Kopalni Soli, a także Dziekana Dekanatu Wielickiego oraz wiele osób z Krakowa i Wieliczki.

Wystawa ma charakter okolicznościowy - przypomina 150. rocznicę urodzin Erazma Barącza, który pełniąc funkcję kierowniczą w wielickiej kopalni, jednocześnie przykładał wielką wagę do jej walorów kulturowych. Przyczynił się do utworzenia podziemnej Kaplicy Św. Kingi, reprezentował kopalnię na światowej wystawie w Paryżu w 1900 r. Prezentowane obiekty są bardzo różnorodne i stanowią zaledwie niewielką część dawnej kolekcji E. Barącza liczącej 391 obiektów. Są wśród nich portrety, obrazy i rysunki przedstawiające przyrodę, pejzaże i charakterystyczne budowle - dzieła wybitnych polskich malarzy. Ponadto zobaczyć można zabytki z dziedziny rzemiosła artystycznego, przedmioty kultu religijnego - katolickie i prawosławne, militaria, tkaniny ozdobne, porcelanę chińską i japońską oraz elementy ubiorów. Szczególne cenne dla kolekcjonera, z racji pochodzenia, były jednak zabytki posiadające cechy orientalne, przede wszystkim ormiańskie, a więc militaria oraz makaty i kobierce. Ze zbiorów Muzeum Żup Krakowskich pochodzą m.in.: wykonane własnoręcznie przez E. Barącza mapy górnicze, rysunki techniczne oraz fotografie i archiwalia.

Warto zaznaczyć, iż bogata kolekcja będzie miała swój katalog, wydany wspólnym staraniem Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka i Muzeum Narodowego w Krakowie. Ekspozycję można zwiedzać do 27 lutego 2010 r.

Zapraszamy!

Małgorzata Bogucka

Patronat medialny: TVP Kraków, Radio VOX, Polska Gazeta Krakowska

Jasełkowe rzeźby Józefa Markowskiego

W zbiorach etnograficznych Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce znajduje się duża grupa drewnianych, polichromowanych rzeźb Szopki Betlejemskiej. Jest to oryginalny przykład wielickiej sztuki górniczej związanej z pobożnością prostych górników, którą ukształtowała praca w stałym zagrożeniu życia i zdrowia.

Początkowo szopka była malowniczo rozmieszczona przy ociosie kaplicy Św. Kingi na drugim poziomie kopalni wielickiej. Jej twórca, górnik Józef Markowski w 1920 r., montując figurki szopki doznał wypadku. Spadł z kilkumetrowej wysokości i potłukł się tak dotkliwie, że w kilka tygodni później zmarł. W pracach przy wystroju kaplicy, którym poświęcił wcześniej 25 lat, został zastąpiony przez młodszego brata, Tomasza.

Z ociosu kaplicy drewniane rzeźby Markowskiego przeniesiono do Muzeum w latach siedemdziesiątych XX w. Do dzisiaj zachowały się w dobrym stanie, urzekając ludowym wdziękiem, związanym z jasełkowym charakterem przedstawień nie tylko Świętej Rodziny, ale i pasterzy, mędrców z eskortą, licznych zwierząt. Korzenie tej sztuki tkwią w podwielickiej wsi Siercza, skąd pochodzili bracia Markowscy. Już ich ojciec trud-

nił się wykonywaniem figurek i obrazków religijnych, sprzedawanych potem na jarmarkach. Rzeźby szopki były eksponowane na wystawie „Z wiary i tradycji górniczej” i ukazywane bywały w filmach.

Klementyna Ochniak-Dudek

Terminarz ważniejszych wydarzeń kulturalnych w Muzeum Żup Krakowskich – 2010 rok

STYCZEŃ

Spotkanie opłatkowe

13.01 - Zamek Żupny

Ekspozycja - „Erazm Barącz - górnik i kolekcjoner dzieł sztuki” 3.12. 2009 - 27.02. 2010, Zamek Żupny

Przypadająca w 2009 r. 150. rocznica urodzin Erazma Barącz (1859-1928) daje okazję do przypomnienia sylwetki niepospolitego człowieka zawodowo związanego z Wieliczką i Krakowem. Na wystawie znajdują się wybrane eksponaty z dawnej kolekcji E. Barącz: portrety, fotografie, rzemiosło artystyczne, mapy i pamiątki związane z jego działalnością w Wieliczce i Krakowie.

Wystawa - „Wieliczka i Zamość w twórczości artystów niepełnosprawnych”

20.11. 2009 - 31.01.2010 - ekspozycja podziemna

Zaprezentowano prace powstałe w czasie ostatniego pleneru, w którym inspiracją były Wieliczka i Zamość - obiekty wpisane na listę dziedzictwa UNESCO. Zamość ilustrują: charakterystyczny ratusz; odnowione, barwne kamieniczki; uroczne zaułki i podwórka; dawne mury obronne. Wieliczka pokazana jest zarówno poprzez zabytki na powierzchni miasta np.: różne ujęcia Zamku Żupnego, basztę zamkową, kościół św. Klemensa, szyb Regis, jak również obiekty w ekspozycji Muzeum w kopalni - komorę Maria Teresa, kryształ soli, kieraty, narzędzia górnicze... Wystawa akcentuje też jubileusz 10-lecia międzynarodowych plenerów malarskich.

Tegoroczny plener organizowany był przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, Fundację Sztuki Osób Niepełnosprawnych w Krakowie i Urząd Miasta Zamościa.

Ferie w Muzeum

18-29. 01. - Zamek Żupny

Zimowe spotkania w Muzeum, interaktywne zwiedzanie wystaw, edukacyjne zabawy i konkursy.

„Oczarowani zamkami” - Międzynarodowy Konkurs Plastyczny
styczeń - 20 maja

Konkurs skierowany jest do dzieci i młodzieży z Polski oraz ośrodków polonijnych Europy. Jego celem jest uwrażliwienie na piękno wyjątkowych zabytków architektury jakimi są zamki.

LUTY

Spotkanie muzealne „Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka w 2010 roku” - prof. dr hab. Antoni Jodłowski
17.02 - Zamek Żupny

Ekspozycja - „Erazm Barącz - górnik i kolekcjoner dzieł sztuki”

do 27.02, Zamek Żupny

MARZEC

Wystawa - „Urodziłem się pod tym niebem... Żydzi w Wieliczce - przywracanie pamięci”

19.03 - 6.06. 2010 - Zamek Żupny

Ekspozycja przypomni fakt istnienia w Wieliczce społeczności żydowskiej i jej losów. Materiał wystawowy to fotografie oraz dokumenty rodzinne, oferty firmowe, afisze i obwieszczenia, dyplomy naukowe, pamiątki, a także rzemiosło artystyczne związane z religią i tradycją żydowską.

Spotkanie muzealne: „Fryderyk Chopin w Wieliczce” -

Jerzy Soberńko

24.03 - Zamek Żupny

Wystawa - „W obiektywie Jana Czerneckiego. Fotografie kopalni wielickiej”

26.03 - 26.09 - ekspozycja podziemna Muzeum
Prezentacja niezwykłego dorobku artystycznego pierwszego wieliczczanina - fotografa J. Czerneckiego w formie wielkoformatowych wydruków, fotografii wyrobisk górniczych oraz budynków salinarnych Wieliczki wykonanych na początku XX w.

Międzynarodowy konkurs pt. „Najpiękniejsza pisanek z soli

30.03

Jedyny w Polsce konkurs wykonywania pisanek z soli kamiennej przez osoby w różnym wieku. Wyjątkowe pisanek będą prezentowane w Zamku Żupnym w okresie Wielkanocnym.

KWIECIEŃ

Ekspozycja - „Młodzież Ambasadorem rejonu Wieliczki”

16.04 - 31.08 - Zamek Żupny

Wystawa podsumowuje efekty pracy młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych biorącej udział w projekcie edukacyjnym realizowanym w 2009 r. Wybranych fotografiom obiektów z rejonu Wieliczki i pracom artystycznym towarzyszyć będą propozycje specjalistycznych tras zwiedzania i prezentacje multimedialne.

Spotkanie muzealne - „Zasady badań socjologicznych” -

prof. Tadeusz Borkowski

21.04, Zamek Żupny

Konkurs plastyczny „Moja przygoda w Muzeum”

23.04

Plener malarski dla dzieci i młodzieży organizowany w ramach ogólnopolskiego konkursu na terenie kompleksu Zamku Żupnego i w podziemnej ekspozycji Muzeum.

MAJ

Impreza - „Noc muzeów”

Maj - Zamek Żupny i ekspozycja podziemna Muzeum
Zwiedzanie ekspozycji muzealnych wzbogacone efektami specjalnymi światła/dźwięk. W Zamku ożyją postacie z wystaw, które zabiorą zwiedzających w przeszłość. Impreza realizowana wspólnie z muzeami krakowskimi.

Spotkanie muzealne - „Kompas Einsteina, czyli jak rodzą się wielkie teorie naukowe”

- prof. dr hab. Wojciech Łużny

19.05 - Zamek Żupny

CZERWIEC

Impreza plenerowa - „VIII Święto Soli”
6.06 - Zamek Żupny

Impreza muzealno-plenerowa, która łączy formę festywnu z prezentacją dawnych i obecnych ośrodków produkcji soli w Polsce, spotkaniami dyskusyjnymi, wystawami, warsztatami, koncertami i inscenizacjami tekstów historycznych, tematycznie skupionymi na soli.

Spotkanie muzealne - **Wycieczka do Krasiczyna**
23.06

Wystawa - „Tajemnice Rynku Górnego w Wieliczce w świetle ostatnich badań”

25.06 - 9.10 - Zamek Żupny

Ekspozycja przybliży pradzieje osadnictwa w rejonie Rynku Górnego i jego historię po lokacji miasta w świetle nowych odkryć i materiałów pochodzących z prowadzonych przez Muzeum badań wykopaliskowych.

25.06 - Zamek Żupny

Sesja - „Od Osady do Miasta. W świetle badań archeologicznych Rynku Górnego w Wieliczce”.

XVII cykl koncertów „Popołudnie ze Straussem”

27.06 - dziedziniec Zamku Żupnego

Pierwszy koncert z letniego cyklu „Popołudnie ze Straussem” w wykonaniu Orkiestry Straussovskiej OBLIGATO oraz znanych solistów scen operowych i operetkowych Polski

Współpraca - Polskie Towarzystwo Straussovskie.

LIPIEC

IV Summer Music Festival

3-10.07 - dziedziniec Zamku Żupnego i komora A. Długosza w ekspozycji podziemnej muzeum
Wydarzenie muzyczne obejmujące koncerty i spektakle muzyczne. Organizowane przy współpracy z Polskim Towarzystwem Straussovskim.

XVII cykl koncertów „Popołudnie ze Straussem”

25.07 - dziedziniec Zamku Żupnego

Drugi koncert z letniego cyklu „Popołudnie ze Straussem” w wykonaniu Orkiestry Straussovskiej OBLIGATO oraz znanych solistów scen operowych i operetkowych Polski Współpraca - Polskie Towarzystwo Straussovskie.

MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA

ul.Zamkowa 8, 32-020 Wieliczka

tel. (012) 289 16 00, fax 278 30 28,

promocja@muzeum.wieliczka.pl

www.muzeum.wieliczka.pl

SIERPIEŃ

Lato w Muzeum

2-6.08 - Zamek Żupny i ekspozycja podziemna Muzeum

Akcja edukacyjna skierowana do dzieci, które chcą spędzić czas ciekawie i odkrywać historyczne tajemnice.

XVII cykl koncertów „Popołudnie ze Straussem”

29.08 - dziedziniec Zamku Żupnego

Trzeci koncert z letniego cyklu „Popołudnie ze Straussem” w wykonaniu Orkiestry Straussovskiej OBLIGATO oraz znanych solistów scen operowych i operetkowych Polski Współpraca - Polskie Towarzystwo Straussovskie.

WRZESIEŃ

XVII cykl koncertów „Popołudnie ze Straussem”

26.09 - komora A. Długosza w ekspozycji podziemnej Muzeum.

Czwarty koncert z letniego cyklu „Popołudnie ze Straussem” w wykonaniu Orkiestry Straussovskiej OBLIGATO oraz znanych solistów scen operowych i operetkowych Polski Współpraca - Polskie Towarzystwo Straussovskie.

Wystawa - „Oczarowani zamkami”

10.09 - 30.10 - Zamek Żupny

Poplenerowa prezentacja prac przedstawiających zamki wykonane przez dzieci i młodzież z Polski i ośrodków polonijnych Europy.

Spotkanie muzealne - „Od bednarzy do górników. Dzieje rodziny Windakiewiczów”

mgr Małgorzata Międzobrodzka

22.09 - Zamek Żupny

PAŹDZIERNIK

Projekt „Solny Nokturn”

Projekt realizowany z okazji 200. rocznicy urodzin Fryderyka Chopina.

Wybitny kompozytor zwiedził kopalnię soli w Wieliczce w 1829 r. Muzeum jest w posiadaniu książki pamiątkowej z jego oryginalnym wpisem. W ramach projektu nastąpi odsłonięcie pomnika wielkiego kompozytora, otwarcie okolicznościowej wystawy pt. „Kopalnia wielicka w epoce Fryderyka Chopina” oraz jubileuszowy cykl koncertów.

Projekt realizowany przy współpracy z Polskim Towarzystwem Straussovskim.

Wystawa „Kopalnia wielicka w epoce Fryderyka Chopina”

8.10 lub 15.10 - ekspozycja podziemna Muzeum

Wystawa wpisuje się w Rok Chopinowski, nawiązując do potwierdzonego autografem w Księdze Zwiedzających pobytu Fryderyka Chopina w kopalni wielickiej. Oprócz obiektów związanych z kompozytorem prezentuje widoki, mapy i grafiki z 1 poł. XIX w., pokazujące wielicką kopalnię.

Wystawa „Barwy skalnych wnętrz - sekrecje mineralne”

22.10 - 4.12 - Zamek Żupny

Ekspozycja z cyklu Skarby Ziemi - zaprezentuje oryginalne skupienia minerałów tworzących tzw. sekrecje, druzi, geody głównie kwarcu i jego pochodnych. Uzupełnieniem ekspozycji będzie przedstawienie Groty Kryształowej jako mega druzi solnej. Na wystawie

znajdą się też wielobarwne agaty, ametysty, chalcedony, opale etc. Obok minerałów zostaną zaprezentowane plansze wyjaśniające pochodzenie sekrecji oraz barwne fotografie.

Spotkanie muzealne: „Sala balowa w komorze Łętów” - mgr Krzysztof Kozłowski

20.10 - Zamek Żupny

Muzeofrajda

10.2010 - 1.04. 2011 - Zamek Żupny

Projekt edukacyjny, w którym młodzież po zwycięstwie w trzyetapowych zmaganiach przejmie „kierowanie muzeum” w dniu 1 kwietnia 2011 r.

LISTOPAD

Spotkania muzealne - „Tajemnice wielickiego rynku. Badania archeologiczne” - mgr Jarosław Fraś

17.11 - Zamek Żupny

Wystawa - „Moja przygoda w muzeum”

5.11 - 31.12 - Zamek Żupny

Pokonkursowa prezentacja prac plastycznych dzieci i młodzieży uczestniczących w wiosennym plenerze malarskim w obiektach Muzeum Żup Krakowskich.

Impreza - „Dzień otwartych drzwi Muzeum”

Listopad - Zamek Żupny i ekspozycja podziemna Muzeum

Zaproszenie do zwiedzenia muzealnych ekspozycji i miejsc zwykle niedostępnych, a także propozycja udziału w zajęciach edukacyjnych i inscenizacjach. Impreza przygotowana wspólnie z muzeami krakowskimi.

GRUDZIEŃ

Wystawa - „Górnictwo na ziemiach polskich”

3.12. 2010- 27.03.2011 - ekspozycja podziemna Muzeum

Celem wystawy jest zaprezentowanie, w ujęciu historycznym, eksploatacji podstawowych kopalin na ziemiach polskich. Na wystawie przedstawione zostaną w naturalnej postaci kopaliny jakie wydobywano na ziemiach polskich od najdawniejszych czasów do dnia dzisiejszego, różne techniki eksploatacji oraz urządzenia i narzędzia służące do tego celu, a także przeznaczenie i zastosowanie wydobywanych surowców.

Ekspozycja - „Zaginione obrazy Piotra Stachiewicza”

17.12. 2010 -12.03. 2011 - Zamek Żupny

W 1907 r. Muzeum Salinarne w Wieliczce zakupiło od krakowskiego malarza Piotra Stachiewicza dwanaście obrazów o tematyce kopalnianej. W 1929 r. te obrazy prezentowane były na I Wystawie Krajowej w Poznaniu i z niej nie powróciły. Dalsze ich losy nie są nam znane. Do dnia dzisiejszego zachował się jedynie album z kolorowymi reprodukcjami obrazów P. Stachiewicza. Wystawa ma na celu przypomnienie, poprzez wielkoformatowe reprodukcje, zapomnianego dziś cyklu obrazów poświęconych wielickiej kopalni soli. Dopelnieniem będą oryginalne obrazy, rysunki, szkice autorstwa P. Stachiewicza pokazujące jego warsztat artystyczny. Wystawę wzbogacą pamiątki związane z krakowskim artystą.

Spotkania muzealne - „Regionalne tradycje bożonarodzeniowe w Polsce” - mgr Remigiusz Wierzbicki
15.12

Redaktor naczelny: prof. dr hab. A.Jodłowski

Redakcja: E. Bednarowska-Guzik, M. Piera

Opracowanie graficzne: E. Giżycka

Zdjęcia: A. Grzybowski, M.Bogucka